

“Hepatit BEKLEMEZ!”

KRONİK VİRAL HEPATİTLER ÖNLENEBİLİR VE TEDAVİ EDİLEBİLİR. TEST YAPTIRMAK, TEDAVİ OLMAK, AŞILANMAK VE SAĞLIKLI YAŞAM İÇİN BEKLEMİYİN!”

KLİMİK DERNEĞİ VİRAL
HEPATİT ÇALIŞMA GRUBU

Hepatit, çeşitli bulaşıcı viruslar ve/veya bazı ajanların neden olduğu bir karaciğer iltihabıdır. Viral hepatite yol açan beş ana virusun (Hepatit A, B, C, D ve E) hepsi karaciğer hastalığına neden olurken, bulaşma yolları, hastalığın şiddeti, coğrafi dağılım ve korunma yolları farklılık göstermektedir. Dünyada her yıl yaklaşık 1 milyondan fazla kişi viral hepatitlere bağlı siroz ve karaciğer kanseri nedeniyle yaşamını yitirmektedir. Bunlar içinde hepatit B ve C, kronik hastalığa yol açan ve dünya çapında tahminen 354 milyon insanı infekte etmiş olan en önemli iki etkidir.

Ülkemizde de kronik hepatit B ve C infeksiyonları karaciğer transplantasyonlarının en sık nedenini oluşturmaktadır. Günümüz koşullarında, hepatit B için etkin bir aşının varlığı, kronik hepatit C infeksiyonu için ise tam kür sağlayan etkin bir tedavinin varlığı bu hastalıkların kontrol altına alınabilmesi konusunda elimizi güçlendiren iki önemli silahtır. Ancak ne yazık ki Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre tüm dünyada viral hepatiti olan 354 milyon insandan neredeyse 300 milyonu hepatit B veya hepatit C ile infekte olduğunun farkında değildir. Yine her gün hepatit B veya hepatit C ile infekte yaklaşık 3000 kişi infeksiyon veya komplikasyonları nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Ülkemizde de çoğu henüz tanı almamış 3.5 milyon hepatit B hastası, 750 bin hepatit C hastası olduğu tahmin edilmektedir. Bu nedenle viral hepatitli hastaların tespiti ve tedavisi viral hepatitlerle savaşta kilit noktayı oluşturmaktadır.

Viral hepatite neden olan etkenler, ayrıntılı olarak tanımlanmış olan tanı testleriyle kolaylıkla saptanabilmektedir. Böylece viral hepatit olgularına kolayca ve güvenilir bir şekilde tanı konulabilmektedir. Ancak kronik viral hepatitler, hastaları hekime getirecek kadar ağır semptomlara yol açmadıkları için hastalar genellikle tesadüfen saptanmaktadır. Bu durum da birçok hastanın hastalığının farkında olmadan yaşamını sürdürmesine neden olmaktadır.

Bazı viral hepatit türleri aşılama yoluyla önlenir. DSÖ'nün bir araştırmasına göre, 2030 yılına kadar düşük ve orta gelirli ülkelerde aşılama, teşhis testleri, ilaçlar ve eğitim kampanyaları yoluyla tahmini 4.5 milyon erken ölümün önlenilebileceğini vurgulanmaktadır.

RİSKLİ GRUPLAR TEST YAPTIRIN!

Viral hepatitlere dikkat çekmek ve farkındalığı artırmak amacıyla her yıl 28 Temmuz, Dünya Hepatit Günü olarak anılmaktadır. Böylece, 28 Temmuz gününde, viral hepatitler konusunda toplumun eğitimine daha fazla yer verilmesi, ulusal taramaların artırılması ve toplumun bu taramalara katılmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Her yıl 28 Temmuz'da dünya tek bir tema altında farklı etkinliklerle bir araya gelmektedir. Bu yılın teması **“HEPATİT BEKLEMEZ; tanı konulmamış hastalar test için, tanı almış hastalar tedavi için, anne adayları hepatit taraması için, yenidoğan bebekler ilk doz hepatit B aşısı için, sağlık otoriteleri hepatit eliminasyon programlarının etkin şekilde yaşama geçirilmesi için bekleyemez!!!”** olarak belirlenmiştir. Risk gruplarından başlayarak toplumun her kesimine testlerin yapılması infekte bireylerin bulunması ve takip altına alınması için çok önemlidir.

DSÖ viral hepatitlerin azaltılması için, 2016 yılında 194 ülkenin katılımıyla 2016-2021 yılları arasında uygulanacak olan bir eliminasyon programı başlattı. Bu programın hedefi 2030 yılına kadar viral hepatitlere bağlı ölümlerin ve yeni olguların azaltılması olarak belirlendi. Bunun için DSÖ, ülkeleri belirli hedeflere ulaşmaya çağırıyor:

- Yeni hepatit B ve C infeksiyonlarını %90 azaltın
- Karaciğer sirozu ve kanserden kaynaklanan hepatit kaynaklı ölümlerini %65 azaltın
- Hepatit B ve C virusu olan kişilerin en az %90'ının teşhis edildiğinden emin olun
- Uygun olanların en az %80'i uygun tedaviyi almasını sağlayın

Belirlenen hedeflere ulaşmak için öncelikle hem sağlık çalışanları hem de toplumda viral hepatitlerle ilgili farkındalığın artırılması ve risk gruplarının belirlenerek bu kişilerde tarama çalışmalarının yapılması özellikle önem taşımaktadır. Bu amaçla HBV taşıyıcısı annelerden bebeklere geçişin engellenmesi, yenidoğan bebeklerin aşılması, güvenli kan transfüzyonları, güvenli enjeksiyonlar, damar içi ilaç kullanıcılarında enjektör paylaşımının engellenmesi, kronik HBV ve HCV hastalarının tanı ve tedaviye ulaşımının sağlanması gerekmektedir.

Hepatitis D - Test

Hepatitis C - Test

Hepatitis B - Test

Hepatitis A - Test

“TÜRKİYE VİRAL HEPATİT ÖNLEME VE KONTROL PROGRAMI”

Viral hepatit eliminasyon hedeflerine ulaşabilmek için ülkemizde de Sağlık Bakanlığı tarafından geçtiğimiz yıl, 2018-2023 yılları arasında hedefleyen “Türkiye Viral Hepatit Önleme ve Kontrol Programı” yayımlanmıştır. Bu program çerçevesinde; toplumun viral hepatitlerin bulaş yolları ve korunma konularında bilgilendirilmesi, yüksek riskli grupların tanımlanması ve bu kişilerde viral hepatit taramalarının gerçekleştirilmesi, ülkemizdeki gerçek hasta sayısının belirlenmesi için surveyansın etkin şekilde yapılması, hastaların tespiti sonrası tedavi için doğru yönlendirilmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Tüm bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için konu ile ilgili tüm sağlık birimlerinin koordine çalışması büyük önem taşımaktadır.

PANDEMİDE VİRAL HEPATİTLERİ UNUTMAYALIM!

DSÖ tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilen koronavirus ilişkili hastalık-19 (COVID-19) tüm dünyayı etkilemeye devam etmektedir. Bu süreçte diğer kronik hastalıklar gibi kronik viral hepatitler de varlığını sürdürmektedir. Sadece pandemi odaklı yaşamaya başladığımızda tedaviye ihtiyacı olan diğer hastaların ihmal edilme olasılığı doğuyor. Unutmayalım, ilerleyen kronik viral hepatitler karaciğer kanserine yol açarak önemli bir mortalite nedeni olabilir. Bu nedenle bu yıl Dünya Hepatit Günü'nde amacımız hekimlerin ve toplumun viral hepatitler konusundaki farkındalığını yeniden ortaya çıkarmak oldu. Hasta kişilere yüksek oranlarda ulaşılabilmesi, hepatit eliminasyonunun anahtar noktasıdır. DSÖ, eğer dünya genelinde tanı oranlarında kitlesel bir artışa gidilemez ise tedavi oranlarının düşeceği, infeksiyon oranlarının yükseleceği ve 2030 yılına dek dünya genelinde hepatitleri yok etme fırsatının kaybedileceğini bildirmektedir. Bu fırsatı pandeminin bizlere kaybettirmesine izin vermeden, SARS-CoV-2'den korunmak için alınması gereken önlemlere uyararak kronik viral hepatitli hastalarımızın tanı ve tedaviye ulaşmalarına yardımcı olmamız gerekiyor.

RİSKLİ GRUPLAR

Hepatit C için;

•HCV'nin taranmaya başlanmasından önce (1996) kan ve kan ürünleri almış ya da organ nakli yapılmış kişiler

- Halen ya da eskiden damar içi madde ve intranasal kokain bağımlısı olanlar
- HCV-pozitif kanla temas eden sağlık çalışanları
- HIV-pozitif olanlar
- Karaciğer testlerinde açıklanamayan anormallikleri (ya da karaciğer hastalığı) olanlar
- HCV-pozitif anneden doğan çocuklar
- Uzun süredir hemodiyalize girenler
- HCV-pozitif kişilerin şu andaki cinsel partnerleri

Hepatit B için;

- HBsAg-pozitif kişilerle aynı evde yaşayanlar ve cinsel partnerleri
- Yüksek veya orta düzey HBV prevalansı olan bölgede doğanlar
- Anne ve babası yüksek HBV endemisi olan bölgede doğmuş olan ve bebeklikte aşılammamış kişiler
- HBsAg-pozitif kişilerle aynı evde yaşayanlar ve cinsel partnerleri
- Damar içi ilaç kullananlar
- Birden fazla cinsel partneri olan veya cinsel yolla bulaşan bir hastalık öyküsü olanlar
- Cezaevinde kalan tutuklular
- Karaciğer enzim (ALT ve AST) düzeyleri kronik olarak yüksek kişiler
- HCV ya da HIV ile enfekte kişiler
- Hemodiyaliz hastaları

KLİMİK Derneği Viral Hepatit Çalışma Grubu (VHÇG), dört yüze yakın hekim üyesiyle kurulduğu 2011 yılından bu yana yeni olgu sayısının azaltılması, özellikle hepatit B ve C infeksiyonu olan hastaların tanı almasının sağlanması, bu hastaların tedaviye ulaşabilmesi konularında aktif çalışmalarını sürdürmektedir. DSÖ hepatit eliminasyon hedeflerine ulaşılması için KLİMİK çatısı altında çalışmalarını giderek artan bir ivme yürüten VHÇG olarak, 2022 Dünya Hepatit Günü'nde de bireysel çabanın önemini vurgulamak, hastaların bulunması, riskli grupların aşılması ve toplumun farkındalığının artırılması konusunda COVID-19 pandemi koşullarında hep birlikte azami düzeyde çalışmanın gerekliliğini hatırlatmak isteriz.

KLİMİK Derneği Viral Hepatit Çalışma Grubu (VHÇG)